

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisetețana, Coadrea, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.ria), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doița, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniারেva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Utoara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Timișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20—, pe 1/2 an K 10—

Redactor responsabil:

VASILE VLAICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

Sistarea gradată a moratorului pentru Ardeal.

În Nr. 214, din 16 Septembrie n. a. c., al monitorului oficial de Budapesta a apărut ordin. min. Nr. 3418/917 M. E. în chestia sistării gradate a moratorului acordat pentru părțile ardeleno prin ord. Nr. 3095/916 M. E. cu următoarele dispozițiuni principale:

Pentru debitorii din comitatele *Cic, Treiscaune* (cercurile Kézdi și Covasna) și pentru cei din comitatul *Hunedoara* (cercul Petroșeni) moratorul se menține până la 31 Decembrie 1917, iar pentru debitorii din celelalte părți ardeleno numai până la 30 Septembrie 1917.

Aceștia din urmă sunt obligați a-și achita datoriile favorizate prin morator în patru rate egale și anume: 1. în Octombrie 1917; 2. Februarie 1918; 3. Iunie 1918; și 4. Octombrie 1918, totdeauna în ziua corăspunzătoare cifrei zilei din scadența originală, respective în ultima zi a luni, dacă aceasta nu are o zi cu dat corăspunzător.

Deodată cu ratele acestea se pot pretinde și interesele ratelor restante până la scadențele acestora.

Achitarea datoriilor scadente după 30 Septembrie 1917 se poate pretinde în sumă totală la ziua scadenței.

Modalitățile pentru sistarea moratorului referitor la debitorii din comitatele *Cic, Treiscaune și Hunedoara* se vor publica mai târziu.

Posesorii cambiilor primite în bianco mai înainte de 28 August 1916 sunt datori să respecteze cele 4 termene de amortizare.

Prezentarea și protestarea cambiilor asignațiunilor și warranturilor emise înainte de 28 August 1916 și scadente până la 30 Septembrie 1917, nu este obligatoare.

Creditorul cu drept de regres poate pretinde proviziunea de protest chiar și fără să fi protestat cambiul. Interesele se pot calcula dela scadența cambiului. Spese de protest se pot pretinde însă numai, dacă vreunul din cei obligați locuiește în străinătate. (Vezi § 4).

Posesorii de cambii sunt obligați a introduce pe cambii faptul amortizării în rate, precum și împrejurarea când și pentru cine s'a făcut plățirea. Debitorii cambiali pot pretinde cvitarea plățirii în rate pe copia cambiului.

Cambiile, asignațiunile etc. à vista, emise înainte de 28 August 1917 trebuiesc prezentate pentru achitarea ratei prime până la 31 Octombrie 1917 incluziv. La caz de neachitare, acestea se pot protesta. La ratele următoare nu e nevoie de protest pentru menținerea dreptului de regres.

Datoriile provenite din afaceri cu plățiri

pe rate nu aparțin dispozițiilor de mai sus, ci timpul plătirii în rate se consideră a fi fost prolongit cu timpul ratelor restante, deci ratele întrerupte se vor continua în Octombrie 1917 în ziua corăspunzătoare scadenței.

Mijloacele pentru regularea valutei.¹

Sub regularea valutei au a se înțelege toate măsurile, cari se iau cu scop de a sistă disajio-ul, de a restabili puterea normală de cumpărare a banilor și de a asigura paritatea între banii de aur și cei de hârtie.

Regularea valutei este o chestiune pe cât de dificilă, pe atât de gingașe. Ea trebuie dusă la îndeplinire cu multă precauțiune și deosebită chibzuială. Sanarea valutei întocmai ca și degenerarea, atinge și lovește multe și variate interese sociale, politice, economice și financiare.

După știința financiară, două sunt modalitățile, cari se pot aplica în scopul regulării valutei. Modalitățile acestea, cari diferă amăsurat scopului, ce se urmărește, sunt: sau readucerea banilor la valoarea lor originală, sau sancționarea stării faptice, sancționarea banilor reduși în valoare. În acest înțeles poate fi deci vorba ori de restabilirea, ori de schimbarea valutei. De cea din urmă, de schimbarea valutei deastădată nu ne ocupăm. Abia credem, că va putea urma. Ne vom ocupa însă de restabilirea valutei, ca singura modalitate probabilă, ce se va aplica în scopul regulării chestiunii valutei.

* * *

Problema de căpetenie la restabilirea valutei este sistarea tuturor împrejurărilor și factorilor, cari au cauzat degenerarea valorii banilor. Cauzele degenerării valutei sunt diferite. În coloanele acestei reviste ne-am ocupat în mai multe rânduri de ele. Din acesteștim, că cauza principală constă de regulă în emisiunile exagerate de bani de hârtie resp. de bancnote. În consecință și sanarea poate urma — în prima linie — prin retragerea din circulațiune a cantității superflue de bani de hârtie și anume în așa măsură, încât banii ce mai rămân, pe deoparte să fie deajuns pentru satisfacerea trebuințelor de circulațiune, pe de altă parte să aibă o astfel de acoperire metalică, încât să se poată susține și asigura paritatea valutară în relațiile internaționale. Ilustrând măsura aceasta cu un exemplu pentru un stat, care are o acoperire metalică de $1\frac{1}{2}$ miliarde, iar bancnote în circulațiune de 8—10 miliarde, vom zice, că pentru restabilirea valutei va trebui retrasă o astfel de sumă din banii de hârtie, încât în circulațiune să nu rămână mai mult de $2-2\frac{1}{4}$ miliarde.

Problema retragerii din circulațiune a cantității superflue de bani de hârtie aparține la sfera de interese a creditului statului, căci emisiunile exagerate de astfel de bani se fac — în definitiv — pentru acoperirea trebuințelor de stat. Statului îi stau la dispoziție două căi pentru realizarea acestei probleme și anume: sau răscumpără cantitatea superfluă de bani de hârtie, sau decretează o devaluție proporțională pentru toți banii din circulațiune. Să arătăm și explicăm ambele aceste căi.

* * *

Pentru răscumpărarea cantității superflue de bani de hârtie există un singur mijloc practic. Acest mijloc, între anumite împrejurări singurul posibil, este că statul răscumpără banii de hârtie cu obligațiuni de împrumut. Procedura, pentru stat, e împreună cu grele sarcini, căci prin ea o datorie de stat, liberă de dobânzi, se preface într'o datorie, după care are a se plăti camete. Chestiunea e a se înțelege astfel. Partea cea mai mare din banii de hârtie din circulațiune rezultă din diferite cheltuieli ale statului, acoperite cu bancnote, luate împrumut și emise de banca de emisiune. Pentru acestea, de regulă, statul nu plătește camete. Dacă însă răscumpără bancnotelē respective banii de hârtie cu obligațiuni de împrumut, lucru firesc, statul ia asupra sa o nouă sarcină de camete, cari sunt cu atât mai multe și mai grele, cu cât suma banilor răscumpărați e mai mare. Dar cu toate sarcinile ce se impun, statele, în trecut, mai totdeauna au luat asupra lor răscumpărarea cu valoarea întreagă a banilor de hârtie, răscumpărare îndeplinită succesiv, în timp mai lung sau mai scurt. Astfel în Anglia s'a executat răscumpărarea banilor de hârtie între anii 1797—1820, în Italia între 1866—1881, în Statele-Unite ale Americii între 1862—1879 și în fine în Franța s'a executat între anii 1870—1877.

Retragerea din circulațiune a cantității superflue de bani de hârtie este de cel mai mare folos pentru viața economică și financiară a statelor, considerată din punct de vedere al intereselor generale. Prin ea banii își câștigă valoarea originală, circulațiunea îmbracă forme normale și valuta față de străinătate revine la paritatea reală. Cu toate acestea regularea valutei prin retragerea cantității superflue de bani de hârtie, a întâmpinat în trecut și sigur va întâmpina și în viitor destulă opoziție din partea acelorora, cari din diferite motive și interese preferă decretarea banilor de hârtie ca valută permanentă. Pentru multe clase profesionale, banii de hârtie înmulți însemnează un favor deosebit. Acești bani, contribuind la urcarea prețurilor, sunt bine veniți pentru producenți, industriași și agricultori, cari câștigă foarte mult în contul celorlalte clase sociale. Deosebirea cea mare de interese, care se manifestă în asemenea cazuri, a fost de exemplu cauza, că în America între anii 1860—1870 s'a dat o mare și îndelungată luptă între aderenții banilor de hârtie și între cei ce cereau și voiau răscumpărarea lor, ca mijloc pentru restabilirea valutei.

¹ După Dr. Makai Ernő: Valutapolitika, Budapest 1917 pp. 310.

Claselor mai sărace din vestul și sudul Statelor-Unite le conveniau banii de hârtie, pe când capitaliștilor, plutocrației din ost — răscumpărarea lor. Toate semnele indică, că o asemenea controversă de interese și idei se va manifesta și din privilegiul regulării valurilor europene, alterate din cauza războiului.

* * *

A doua cale pentru restabilirea valutei este *decretarea devalvației*. Aceasta se aplică, când cantitatea superflua de bani nu poate fi răscumpărată, din motiv, că statul nu dispune sau nu poate produce mijloacele necesare spre acest scop. Or, cazul ar putea obveni în concret atunci, când statul nu ar mai putea lua asupra sa cametele împrumuturilor necesare la răscumpărarea banilor de hârtie.

Partea tehnică a devalvației constă în faptul, că statul reduce, în o proporție oare-care, valoarea banilor din circulațiune. Proporția o dă relația dintre suma banilor din circulațiune față de suma ce trebuie să rămână, în scopul restabilirii unui echilibru normal în valoarea banilor. Pentru o circulațiune de 10 miliarde, care ar trebui redusă la $2\frac{1}{2}$ miliarde, proporția ar fi deci 4 : 1. La decretarea devalvației, se dă proprietarilor de bani, în locul banilor existenți, bani noi, în proporția stabilită.

Decretarea devalvației, ca mijloc pentru restabilirea valutei, aparține la paginile cele mai negre din istoria finanțelor de stat. Cel dintâi dintre statele europene, care a apelat la acest mijloc radical în scopul regulării valutei sale, a fost Franța. Dar și în trecutul monarhiei noastre găsim cazuri de devalvație, întrebuițate ca ultim expedient pentru regenerarea și consolidarea finanțelor.

Prima devalvație franceză a avut loc în 1720, când circulațiunea eră îngreunată cu trei miliarde franci, bani de hârtie. Valoarea lor a fost redusă la 1%. A doua devalvație franceză a urmat pe timpul revoluțiunii celei mari, la 19 Februarie 1766, când asupra celor 45 miliarde de asiguate s'a decretat o devalvație în raport de 30 : 1. Cu alte cuvinte cele 45 miliarde au fost schimbate cu $1\frac{1}{2}$ miliarde bani buni. În monarhia noastră deasemenea au avut loc două devalvațiuni. Cea dintâiu s'a decretat la 15 Martie 1811, când suma de peste un miliard de florini de hârtie a fost schimbată cu 212 milioane bani noi, dar tot de hârtie. Proporția devalvației a fost de 5 : 1. Dar disagio, care înainte de această primă devalvație era de 1200—1500% nu a dispărut total nici după înlocuirea banilor cu alții noi. Din cauza aceasta au trebuit să se continue emisiunile de bani de hârtie și astfel în 1816 a fost de lipsă decretarea unei nouă devalvații. Aceasta s'a făcut din privilegiul înființării băncii naționale, azi Banca Austro-Ungară, care a fost autorizată să răscumpere banii de hârtie, ce erau atunci în circulație în proporția de 7 : 2. Pentru restul de $\frac{6}{7}$ părți s'a dat proprietarilor de bani de hârtie obligațiuni de stat.

* * *

Împrejurările economice și financiare, relațiile de proprietate, cvantul avutului național, a averii private și relațiile politice și sociale sunt tot atâtea împrejurări, cari trebuiesc considerate în legătură cu chestiunea regulării valutei. Unele erau aceste împrejurări în trecut, altele sunt astăzi. Una se putea face atunci, alta acum. Tocmai de aceea trecutul nu poate fi cinosură pentru viitor. Regularea valutei azi se poate face cu mijloace mai puternice — și de aceea nu avem nici o îndoială, că regularea ei prin devalvație va rămânea de domeniul istoriei. Singura cale rațională și posibilă prin care desigur se vor regula cele mai multe din valute, va fi răscumpărarea cantității superflue de bani de hârtie.

Limitarea întrebuițării materialelor de încălzit și luminat.

Foaia oficială a publicat sub Nr. 3382/1917 M. E. ordonanța ministeriului u. r. cu privire la cruțarea materialilor de încălzit și luminat, din care comunicăm și noi unele date.

§ 1. Camerele de locuit, de cancelarii, de afaceri și de lucru cum și încăperile destinate pentru scopuri de instrucțiune nu se vor încălzi *înainte de 15 Octombrie 1917*.

În locuințele, în cari se află o persoană bolnavă sau infirmă ori un copil sub doi ani, se poate încălzi o cameră și mai de timpuriu.

Autoritățile pot să dea permisie pentru încălzit și în alte cazuri întemeiate.

§ 2. Este oprită facerea de nouă legături la conductele de gaz sau electrice cum și amplificarea celor deja existente.

§ 3. Întreprinderile pentru conductele de gaz și electricitate au să anunțe comisiei regnicolare pentru cărbuni (Budapesta, IV. Harisköz 3) până inclusive în 30 Septembrie 1917 numele și locuința celor ce sunt în legătură cu întreprinderea lor, scopul întrebuițării, numărul și puterea de cai a motoarelor.

Comisia regnicolară pentru cărbuni poate să stabilească timpul de lucru a acelor motoare și chiar să sisteze cu totul sau numai în parte întrebuițarea unora dintre motoare.

§ 4. Întrebuițarea becurilor, așa numite fluturi de gaz, este oprită.

§ 5. *Luminatul oficios* al orașelor și satelor este a se limita, întrucât permit interesele siguranței publice...

§ 6. Colecțiile publice, muzeele, expozițiile și altele pot fi deschise numai în timpul zilei.

§ 7. Toate iluminările interne sau externe de reclam, cu scop de a face efect, cum și iluminarea firmelor etc. este interzisă. Pot fi iluminate și pe viitor firmele spitalurilor, stațiunilor de salvare și de

pompieri, camerele poliției, locuințele medicilor, apotecele etc.

§ 8. Galantarele localurilor de afaceri pot fi iluminate numai după ce se întunecă și numai atâta timp cât localul, cărui aparțin, este deschis. Pentru iluminarea unei ferestre se poate întrebuiți numai o lampă... Dacă se întrebuițează lampă de gaz, se poate aprinde numai un bec, iar pentru lampel electrice nu se poate folosi pe oră mai mult de 60 watt. Aflându-se a fi necesar, autoritățile pot să limiteze și mai mult iluminarea galantarelor sau pot să o sisteze cu totul.

Este oprită orice *altă iluminare externă* a localurilor de comerț, a hotelurilor, ospătărilor, cafenelelor, pensioanelor, sanatoriilor ș. a., cum și a teatrelor, salelor de concert, a cinematografelelor, reuniunilor etc., dacă autoritățile nu dispun altfel din punctul de vedere al siguranței publice.

§ 9. Iluminarea *internă* în localurile numite în alineatul 2 al §-lui 8 este a se limita la strictul necesar.

§ 10. În localitățile de locuit, cari servesc pentru primirea străinilor, ca hoteluri etc., se vor ilumina, afară de trepte și coridoare, numai camerele locuite, și chiar și în aceste numai lampel cu câte un bec.

§ 11. Limitările indicate în § 9 se extind și asupra iluminării birourilor, localurilor de comerț, magazine, întreprinderi etc.

§ 12. Timpul pentru iluminatul în scopul curățirii localurilor numite în §-ii 8, 10 și 11 se va limita la strictul necesar.

§ 13. *Iluminatul locurilor de patinat este oprit.*

§ 14. *În casele private se vor putea ilumina deodată cel mult trei camere de locuit și bucătăria.*

Și iluminatul localurilor laterale antreu: cameră de scaldă, cameră pentru servitori, pivnița și podul se va restrânge la strictul necesar.

La iluminarea cu gaz se va putea consuma în fiecare local numai o flacăra, la care se întrebuițează cel mult 125 litre de gaz pe oră; la iluminarea cu electricitate se va putea întrebuiți numai atâta curent electric cât corespunde unui bec, în care se consumă cel mult 60 watt pe oră.

Iluminarea *deodată* a unui local cu gaz și electricitate este oprită.

§ 15. *Încălzitul* cu orice fel de material de ars trebuie să se limiteze întotdeauna la o măsură *neîncunjurat necesară*.

§ 16. Caloriferele centrale pentru încălzirea apei în hotele, pensioane etc., cum și în locuințele private au să funcționeze numai Sâmbăta, în băile publice însă numai Duminica și încă în 3 zile de peste săptămână.

Restrângerea aceasta nu privește spitalele și alte institute pentru căutarea sănătății.

§ 17. Colecțiile publice, muzeele, expozițiile ș. a. asemenea se pot încălzi numai întrucât încălzirea e

neapărat necesară pentru păstrarea în stare bună a obiectelor din ele.

§ 18. Încălzirea localurilor de afaceri, a teatrelor, a reuniunilor etc. se va face numai întrucât aceasta e neapărat necesară.

Restrângerea se face și la încălzirea birourilor, întreprinderilor și instituțiilor...

§ 19. În economiile private se pot încălzi *cel mult 3 camere și bucătăria*. Afară de aceasta se poate încălzi și oada pentru servitor (e), dacă aceasta este întrebuițată de fapt.

§ 20. La încălzirile centrale trebuie să se facă toate cruțările posibile de material, închizând conductul la localurile nelocuite.

§ 21. În capitală se poate interzice peste tot sau numai pe un timp hotărât încălzirea *localelor publice* (cinematografe, casine, etc. etc.)

În această categorie nu cad teatrele, salele de concert și localurile de instrucție.

§ 22. În acest § se prevăd și alte restrângeri și opreliști pentru luminat și încălzit în localuri publice și private...

§ 23. Ministrul de comerț poate, în cazuri de evidentă necesitate, să restrângă și circulația trenurilor locale etc.

§ 24. Localurile publice (restaurante, birturi, cafenele etc) pot sta deschise *cel mult până la 11 ore seara* și dimineața nu pot fi deschise, fără permisie din partea poliției, înainte de 5 ore.

Excepție fac dela această dispoziție restaurantele dela gări.

După 11 ore seara nu se pot primi persoane ca oaspeți, nici în case private, se înțelege, dacă primirea lor trece peste cercul primirii obicinuite de oaspeți.

§ 25. *Localurile de distracție* nu se pot ține deschise după 11 ore noaptea.

Pentru *cinematografe* se fixează 5 ore pe zi, începând dela prima reprezentanție până la sfârșitul ultimei reprezentații.

§ 26. Localurile de afaceri pentru vânzare publică (boltele) nu se pot deschide *înainte de 6 ore dimineața*; acelea însă, în cari se află de vânzare articole de alimentație sau de monopol, nu se pot deschide înainte de 5 ore dimineața și nu se pot ține deschise *după 9 ore seara*. În boltele, în cari se vând, pe lângă alte articole, și articole de alimentație și monopol, se pot vinde după 7 ore seara numai articole de alimentație și monopol.

Ordonanța, pe care noi am contras-o, încât a fost cu puțință, mai conține dispoziții referitoare la *controla*, care se poate exercita și în *locuințele private*, care însă respectivele organe o pot face numai în cazul, când prezintă un ordin dela autorități, cuprinzând numele și adresa anumită a locuitorului, pe care trebuie să-l controleze.

Sechestrarea și rechiziționarea recoltei de cartofi a anului 1917.

Monitorul oficial publică sub Nr. 3320 din an. 1917 M. E. o ordonanță a guvernului cu privire la sechestrarea recoltei de cartofi a anului 1917, cum și cu privire la rechiziționarea și întrebuințarea aceleia pentru scopurile necesităților publice. Conform ordonanței se pune sub sechestrul provizia de cartofi a producătorului, ce rezultă din recolta anului 1917.

Puterea de drept a sechestrului începe, pentru proviziile recoltate, dela intrarea în vigoare a acestei ordonanțe. Celce produce cartofi este obligat să-i recolteze pe timp corăspunzător împrejurărilor obicinuite în comună și să-i scutească contra stricăciunii. Dacă producătorul nu poate să îndeplinească aceste lucrări la timp potrivit, trebuie să anunțe această împrejurare, din vreme, primăriei comunale, care are să ordoneze pe speșele sale puterile de lucru trebuincioase. *Este oprit* a recolta cartofi necopti, afară de cazul, că aceasta ar trebui făcută din considerații de operațiuni militare. Cantitatea de cartofi, pe care producătorul o poate reține și folosi pentru *trebuința casei și economiei sale*, o stabilește ministrul pentru alimentația poporului sau, cu împuternicirea sa, primul oficial al comitatului.

Celce nu este producător sau cine nu-și poate acoperi trebuința casnică din recolta proprie, poate să-și cumpere cartofii necesari pentru casă, pe baza unei *licențe de cumpărare*, dată de primăria comunală (primarul orașului), în oricare comună și dela oricare producător.

Arealul cultivat cu cartofi este a *se conscrie* după comune și proprietari până la 1 Octombrie a. c., servind de bază starea arealului cultivat la 1 Septembrie a. c.

Ministrul pentru alimentația poporului poate să ordoneze *rechiziționarea* prisosului proviziilor de cartofi. De rechiziționarea prisosului proviziilor de cartofi îngrijește în comune primpretorul cercului, iar în orașe primarul.

Intreprinderile industriale, cari se ocupă cu prelucrarea cartofilor, pot să-și înceapă lucrările numai cu concesiune specială. Această concesiune o dă, pentru fabricile agricole, ministrul de finanțe, pentru alte fabrici, cari se ocupă cu prelucrarea cartofilor, ministrul de comerț. Cu privire la cantitățile de cartofi, cari pot fi prelucrate în *fabricile de spirt*, cum și cu privire la modalitățile prelucrării dispune ministrul de finanțe în înțelegere cu ministrul pentru alimentația poporului și cu cel de agricultură, iar cu privire la celelalte fabrici, cari se ocupă cu prelucrarea cartofilor, ministrul pentru alimentația poporului în înțelegere cu ministrul de agricultură. Referitor la produsele rezultate pe cale industrială din cartofi dispune ministrul pentru alimentația poporului; el stabilește prețul maxim și

punerea în comerț a acestora, — cu excepția spirtului, cum și a produselor laterale ale fabricațiunii de spirt și scrobeală.

Punerea în comerț a cartofilor din recolta anului 1917 se face pe baza planului de distribuire stabilit de ministrul pentru alimentația poporului cum și pe baza predării ordonate de acesta.

Prețul maximal pentru cartofi se stabilește pentru 100 Kilogrami greutate netto, după cum urmează: pentru cartofi de mâncare scoși cu mâna, cel puțin de mărimea oului, sănătoși, copti, liberi de pământ și tină, *liferati până la 30 Noembrie a. c. 22 coroane*; pentru cartofi de mâncare, cari nu întrunesc condițiile aici înșirate și pentru alte soiuri de cartofi, *dacă se liferează până la 30 Noembrie 20 coroane*. Acest preț maximal este a se înțelege, când cartofii se cumpără cu bani gata și fără sac. În el se cuprind și speșele de transport dela locul unde au fost produși până la stațiunea de încărcare și ale încărcării în vagon. Dacă cartofii se transportă, la dorința cumpărătorului, până la stațiunea căii ferate, în sacii vânzătorului, acesta poate compută pentru folosirea sacilor cel mult o coroană de maza metrică. Dacă la dorința și cu consentimentul cumpărătorului cartofii se liferează după 30 Noembrie a. c., în acest caz cumpărătorul are să plătească vânzătorului, peste prețul maximal, pentru înmagazinare, manipulație și stricăciune:

pentru liferare până la	31 Dec. a. c.	50	fileri,
"	"	1	cor.
"	31 Ian. 1918	2	cor.
"	28 Febr. 1918	3	cor.
"	31 Martie 1918	4	cor.
"	30 Aprilie 1918	5	cor.
"	31 Maiu 1918	6	cor.
"	39 Iunie 1918		

Dacă — excepționând cazul de vis major — este vinovat producătorul de întârzierea liferării, în acest caz el nu are nici o îndreptățire la aceste bonificări. La comerțul în detalie comerciantul poate să socotească numai prețurile maxime locale, stabilite de autoritățile administrative cărora aparține.

La *aprovizionarea cu cartofi ieftini din partea autorităților* au drept: invalizii lipsiți de avere și membrii familiei, cari trăesc cu ei împreună în aceeași casă, văduvele și orfanii fără avere ale acelor persoane, cari au murit moarte de eroi, mai departe aceia, al căror susținător de familie e mobilizat și cari de aceea primesc un ajutor de războiu, apoi aceia cari în lipsa unui câștig de sine stătător se țin în evidență de autorități pentru a fi împărțșiți de binefaceri publice, instituttele filantropice și de binefacere, pe cari ministrul le desighează în acest scop, în sfârșit acei lucrători industriali, cari au dela casele de bolnavi un ajutor pentru alimentație, care însă e mai mic decât câștigul lor obicnuit. Acești cartofi au să fie distribuiți celor ce sunt în drept, de către autorități, cu prețul ieftin de K 10— de maza metrică,

CertIFICATELE DE TRANSPORT pentru transportarea cartofilor cu trenul, vaporul sau carul își pierd valabilitatea dela 25 Septembrie încolo. Dela această zi sunt a se întrebuița blanchetele impuse în ordonanță.

Producenții trebuie să predea cartofii în cantitatea cvotei stabilite după cap pe seama acelor municipii, orașe, sate și întreprinderi industriale, — în cari sunt ocupați peste o mie de lucrători, cari pentru aprovizionarea poporului respective a angajaților lor au încheiat cu ei (producenții) *contracte*, numai în cazul când contractul a fost încheiat de dreptul între producător și cumpărător și în ce privește prețurile maxime, aceste corăspund dispozițiilor din această ordonanță.

Această ordonanță provăzută cu sancțiunile de pedepse obicinuite nu se referă și la cartofii procurați din *alte țări*. Prețul maxim și modalitățile punerii în comerț a acestui fel de cartofi le stabilește ministrul pentru alimentația poporului. Teritoriile dușmane ocupate, din punctul de vedere al acestei ordonanțe, nu sunt a se privi ca țări afară de teritoriul nostru vamal. Ordonanța a intrat deja în putere de drept.

CRONICĂ.

Sechestrarea cucuruzului și stabilirea prețului maximal. Conform ordonanței publicate la 19 crt. guvernul sechestrează în scopul trebuințelor publice recolta de cucuruz din anul 1917 a tuturor producătorilor.

Economul poate să rețină din recoltă cantitatea *necesară pentru casă și economie*. Această cantitate o stabilește ministrul de agricultură împreună cu președintele Oficiului pentru alimentarea publică. *O ordonanță separată se va da și cu privire la îngrășarea porcilor. Cumpărarea cucuruzului pentru scopuri industriale este oprită.*

Prisosul cantității de cucuruz se poate valoriza numai prin mijlocirea *Societății pe acțiuni pentru produse de războiu*. Afară de această societate se poate vinde cucuruz numai persoanelor, provăzute cu certificate de cumpărare.

Transportarea cucuruzului sau a făinei și tărilor afară de hotarul comunei o poate face, afară de Societatea pentru produse de războiu, numai cel ce este îndreptățit și astfel provăzut cu certificat dela autorități în acest scop.

Neproducenții sau aceia, cari nu-și pot acoperi trebuințele din recolta proprie pot să cumpere cucuruzul necesar pentru trebuințele casei și economiei sale, pe baza unui certificat dela prim-pretorele (primarul orașului), de dreptul dela producător de pe teritoriul oricărui comitat. Această îndreptățire însă expiră după 31 Octombrie.

Cucuruz se poate primi la moară pentru măcinat, dacă se adeverește prin un certificat dela autoritatea competentă, că cucuruzul servește pentru trebuința casnică proprie.

Pentru cucuruz se pot pretinde de m. m. următoarele prețuri maxime:

Cucuruz comun și amestecat, nesfărmit (cu tuleul) în Septembrie și Oct. 1917 K 34.—, sfărmit K 42·50, în Noembrie K 34·90, respective K 43.—, în Decembrie K 35·80, respective K 43·50, în Ian. 1918 K 36·70, respective K 44.—, în Februarie K 37·60, respective, K 44·50, în Martie K 38·50, respective, K 45.—, în Aprilie K 39·40 respective K 45·58, în Mai și mai târziu K 40·30, respective K 46.—; *specialități de cucuruz:* (cincantin, florentin, puti, rotund alb) în Septembrie și Oct. 1917 K 36·10, respective K 45·50. în Noembrie K 37·05, respective K 46.—, în Decembrie K 38.—, respective K 46·50, în Ian. 1918 K 38·95, respective K 47.—, în Februarie K 39·80, respective K 47·50, în Martie K 40·80, resp. K 48.—, în Aprilie K 41·80, resp. K 48·50, în Mai și mai târziu K 42·80, respective K 49.—.

Cocanul de cucuruz: în Ianuarie K 8.—, în Februarie K 8·50, în Martie K 9.—, în Aprilie K 9·50. în Mai și mai târziu K 10.—.

Un ecou la convenția comercială între Germania și Helveția. Revista comercianților din Ungaria *Omke* traduce dintr'un ziar helvețian un articol, din care rezultă, că Germania a adunat din Austro-Ungaria cantități mari de chiag și le-a vândut ca compensațiuni, în scopul menținerii valutei proprii, în Helveția, Holanda și Danemarca. De aici între altele, se trage conclusia, că Austro-Ungaria ar putea vinde chiagul și direct, pentru reabilitarea valutei.

Comunicația telegrafică cu prizonierii din Rusia. Conform comunicatului oficios al directorului postelor, K. Folbert, telegramele prizonierilor noștri în și din Rusia nu se pot transmite din cauză, că comunicația e întreuptă.

Datoriile funcționarilor de stat se vor converti, precum scrie, din partea Centralei institutelor financiare sub imediata supraveghere a noului ministeriu pentru binele public. La transacțiune se plănuește și participarea băncilor din provincie.

BIBLIOGRAFIE.

Extras din nouele tarife postale și scala de timbre. *Ediție de buzunar, prețul 20 fileri, editura «Revistei Economice».*

Satisfăcând unei trebuințe reale a celor interesați, acest mic Vademecum arată noua tarifă postală intrată în vigoare la 1 Octombrie 1916, tarifa telegramelor precum și cele trei scale de timbre în con-

formitate cu noua tarifă intrată în vigoare la 1 Decembrie 1916. Formatul ei fiind potrivit anume pentru a se purta în buzunar, cărticica aceasta promite a fi recunoscătoare tuturor celor, ce o vor avea la sine.

Se poate comanda la Administrația «Revistei Economice» în Sibiiu—Nagyszeben

*

A apărut în *Biblioteca băncilor române*: «Cursul elementar de stenografie românească», prelucrat după sistemul stenotachigrafic de Vasile Vlaicu și se poate procura dela: *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben) cu *prețul de Cor. 2*— plus porto.

Cine se interesează de un sistem cursiv (nu geometric) de stenografie românească, cerând să i se împlinescă așteptările de *ușurință la învățat, practicitate, iușeală la scris, și siguranță la cetit*, poate afla în cartea aceasta mulțămire stenografică. Comparând-o cu alte cărți, de alte sisteme, un stenograf român va mai afla însă în ea și alte calități folositoare.

Autorul fiind convins de calitățile sistemului, n'a pregetat a riscă spese urcate și muncă îndelungată pentru a da în mâna celor interesați: *funcționari, studenți și intelectuali*, ceva folositor ca stenografie românească.

Cartea are 2 părți: teoretică (tipărită) și practică (litografată). Partea teoretică este interesantă și instructivă, iar cea practică e precisă și completă.

Sumarul:

Sistarea gradată a moratorului pentru Ardeal. — Mijloacele pentru regularea valutei. — Limitarea întrebunțării materiilor de încălzit și luminat. — Sechestrarea și rechiziționarea recoltei de cartofi a anului 1917. — *Cronică*: Sechestrarea cucuruzului și stabilirea prețului maxim. Un ecou la convenția comercială între Germania și Helveția. Comunicația telegrafică cu prizonieri din Rusia. Datoriile funcționarilor de stat. *Bibliografie*: Extras din noile tarife postale și scala de timbre. Cursul elementar de stenografie românească.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comerc.

Se poate comanda dela administrația «*Revistei Economice*», cu *prețul de 1 coroană*.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post Sparcassa ung. 29,349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

☞ societate pe acții în Sibiiu—Nagyszeben ☞

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria,

în 1911, sub egida «SOLIDARITĂȚII».

„BANCA GENERALA DE ASIGURARE“ face tot felul de asigurări, ca asigurări asupra vieții în toate combinațiunile și asigurări contra spargerilor. Mai departe mijlocește asigurări: **contra accidentelor și contra grindinei.**

==== Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. ====

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și prin agenții și bărbății de încredere ai societății. ≡≡≡ ≡≡≡ Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Fonduri proprii de rezervă la finea anului 1916 preste K 400,000.—
Daune plătite până la finea anului 1916 preste „ 250,000.—

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“

Sibiiu — Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

„AGRARIA“

tovărășie cu răspundere limitată pentru valorizare de produse în BĂNFFYHUNYAD (HUEDIN).

CONVOCARE.

„Agraria“ tovărășie cu răspundere limitată pentru valorizare de produse în Huedin invită prin aceasta pe membrii săi la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 29 Septembrie st. n. la orele 10 a. m., în localitatea institutului, cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării și designarea alor 2 notari ad hoc și 3 verificatori ai procesului verbal.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de revizie.
3. Stabilirea bilanțului și împărțirea profitului curat, darea absolutului pentru gestiunea anului 1916—1917.
4. Alegerea unui membru în direcțiune, eventual unui membru în comitetul de revizie.
5. Stabilirea paușalelor de călătorie, a membrilor în direcțiune și a comitetului de revizie.
6. Eventuale propuneri.
7. Inchiderea adunării.

Direcțiunea.

Activa.		Contul Bilanț pro 1916—1917.		Pasiva.	
		K	f		K f
Casa	49,771·70			Capital social	50,399·—
Cont-Curent	3,121·80	52,893·50		Fond de rezervă	852·13 51,251·13
Efecte		4,870·—		Cauțiuni	3,000·—
Debitori	5,121·60			Creditori	2,210·—
Anticipații	6,595·47	11,717·07		Profit curat	32,889·44
Vadai		310·—			
Cauțiune întabulată pe clădiri		3,000·—			
Inventar		16,560·—			
		89,350·57			89,350·57

Spese.		Contul Profit și Pierdere.		Venite.	
		K	f		K f
Regie	65,170·34			Profit la marfă	103,451·87
Dări	4,051·86			Interese de efecte	150·—
Interese de capital social	142·—			Interese de cont-curent	251·77
Perdere la vamă	1,600·—				
Profit curat	32,889·44				
	103,853·64				103,853·64

Bánffyhungyad (Huedin), 30 Iunie 1917.

Dr. Simion Pop m. p., director s.

M. Marinceș m. p., cassar.

DIRECȚIUNEA:

Muntean m. p.

Dr. Andreiu Pop m. p.

Stefan Pop m. p.

M. Marinceș m. p.

Revăzut și aflat exact.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Petru Agrășian m. p.

Dr. Sabin Varna m. p.

Iustin Poruțiu m. p.